

L I E T U V I S

AUSTRALIJOS

DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS ■ LITHUANIAN FORTNIGHTLY
Registered at the GPO, Adelaide, for transmission by post as a periodical.

IV metai

Adelaide, 1951 m. birželio 25 d.

Nr. 13(73)

Siaubingos dienos

1941 METŲ BIRŽELIO MĖN. 14-15.

Mes minime mūsų Tautos tragiškus birželio 14 ir 15 dienų įvykius. Abi dienos mūsų Tautos istorijoj yra baisios ir tragiškos.

Pirmoji reikia laikyti birželio 15 d., kada Sovietų Sąjunga jėga ir smurtu okupavo Baltijos valstybes. Antroji, birželio 14 d., kada Sovietų Sąjunga pradėjo baisų nusikalstamą genocido siaubą: išnaikinimą lietuvių Tautos. Per pirmąjį 1941 m. birželio 14-22 dienų išvežimą netekome virš 40000 lietuvių: vyrų, moterų, vaikų ir senelių, stiprių ir ligonių, vežamų užkaltuose prekių vagonuose be duonos, be vandens, kenčiančius alkį ir troškulį. Šeimos išskirtos, vyrai atskirai nuo žmonių ir vaikų, kad negalėtų susitikti net Rusijos koncentracijos lageriuose ir jos milžiniškuose plotuose. Daugelis vaikų, senelių ir moterų pakelyje, net Sovietų Sąjungos gilumos nematę, mirė, kiti kenčia Prometėjaus kančias konc. lageriuose. Tas bausis genocido pradėtas darbas tęsiamas ir toliau. Nuo 1944 iki 1948 metų kraštą nusiautė šios masinės deportacijos:

- 1). 1945 m. liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais
- 2). 1946 m. vasario mėnesį,
- 3). 1947 m. liepos, rugpjūčio ir spalio mėnesiais,
- 4). 1948 m. gegužės mėn. 22 d.
- 5). 1949 m. kovo mėn. 24-27 dienomis,
- 6). 1949 m. birželio mėnesį.

Tik 1944-1947 metų laikotarpyje komunistinio genocido balansas yra maždaug toks:

- 1). Nužudytų 30.000
- 2). Deportuojtų 120.000
- 3). Išrepatrijuotų 140.000

Apytikriai apskaičiuojama, kad Lietuva yra netekusi apie 520.000 asmenų iki 1949 metų vidurio.

Šitas nusikalstamas genocido darbas yra vykdomas visą laiką, nes kas mėnesį, kad ir mažesniais skaičiais, deportuojama.

Mes, išlikę gyvi ir laisvi, protestuojame prieš tą žiaurų nusikaltimą — naikinimą mūsų tautos. Kreipiamės į viso pasaulio gerų žmonių sąžines prašydami skubios akcijos sustabdyti tą žiaurų elgesį Sovietų Sąjungos, kurioj, geležinės uždangos priedangoje, joks svetimos valstybės žurnalistas ar di-

plomatas negali matyti, kas tenai vyksta, nes visas kraštas yra paverstas koncentracijos lageriu.

Geležinė uždanga slepia tuos neišsivaizduojamai žiaurius nusikaltimus, kokių žmonijos istorijoje nėra buvę.

Senai laikas kultūringam pasauliui ir demokratiškom tautom nutraukti visus ryšius su barbariškai išsigimusių Stalino komunizmu.

Laisvam pasauly esantieji lietuviai šaukiamės kultūringų tautų pagalbos, laukiame, kada išmintingieji valstybių vyrai užkirs kelią tolimesniam tautų naikinimui, o mes, lietuviai, turime vesti griežtą kovą ir nepertraukiamu darbu prisidėti visomis jėgomis prie išlaisvinimo mūsų brolių sesių, vaikų ir tėvų.

Šia proga pasižadame visomis išgalėmis moraliai ir materialiai remti vadovaujančius veiksnius ir Tautos Fondą.

Sydney, 1951.VI.14.

ALB Krašto Valdyba

KARO GRĖSMĖ PERSIJOJE

Krizis, kuris prasidėjo nuo š. m. kovo 20 d. Persų parlamentui nutarus nacionalizuoti naftos šaltinius ir Anglo-Iranian Oil Co. visus įrengimus, vertės apie 500 mil. svarų, pasiekė savo aukščiausią įtempimo punktą.

Persų vyriausybė pareikalavo, kad naftos bendrovė turinti mokėti Persijai 75% savo pelno, su kuo anglai nesutinka. Persijos vyriausybė davė kelių dienų ultimatumą — arba arba. Naftos bendrovė (faktinai Anglų vyriausybė) šio Persijos reikalavimo nepatenkino, todėl specialiame ministerių kabine to posėdyje vyriausybė nutarė visus įrengimus perimti jėga ir šį nutarimą pradėjo vykdyti.

Bedrovės vardas tuoj pat buvo pakeistas ir ji pavadinta Tautinė Persų Naftos bendrovė. Anglų vėliavos visur nuifotos ir iškeltos tautinės. Minios triukšmingai demonstruoja gatvėse, bet laikosi korektiškai ir kol kas neprieita prie jokių incidentų.

Tiek Persijos, tiek Anglijos, o taip pat ir rusų kariuomenės stovi parengties būvyje.

Nuo naftos Irane atradimo ligi dabartinio konflikto

Tarp Irano ir Anglijos prasidėjęs naftos konfliktas paskutiniu laiku pasiekė kulminacinę tašką. Prieš trejetą savaičių JAV užs. reik. ministeris D. Acheson nedviprasmiškai išsireiškė, jog Irano konfliktas gali virsti pasauliniu karu. Anglijos vyriausybė, kilus konfliktui, dar nepamiršusi senų kolonijinių metodų, tuojau pasiuntė į Persijos įlanką karo laivų dalinį su atitinkamomis desantinėmis pajėgomis. Tačiau patyrusi, kad Kaukaze, siauriniame Irano pasienyje, yra kelios sovietų šarvuotųjų divizijos parengties būvyje, pasiūstus karo laivus pakabino ant inkarų, o savo desantines pajėgas paleido neribotų atostogų.

Anglijos ambasadorius ir specialūs vyriausybės įgaliotiniai visą laiką varstė Irano vyriausybės duris, tačiau paskutinis Irano vyriausybės ultimatumas geruoju perduoti visus naftos įrengimus 6 dienų būvyje nukirto visus derybų saitus. Anglijos vyriausybei nieko kito neliko, kaip Irano vyriausybę perduoti į tarptautinę teisimą.

Tuo tarpu Anglijos diplomatinė veikla nesiliauja. Norėdama Irano vyriausybę "paklupdyti", ji kreipėsi į JAV neduoti reikalingų naftos specialistų Iranui, gi priešingu atsitikimu pagrasino, kad atsidursiąs pavojuje visas Atlanto paktas su visomis amerikiečių bazėmis. Atrodo, kad paskutinioji Anglijos užs. reik. ministerio Morison kelionė į Vokietiją ir Austriją, į vienintelius, be JAV, kraštus, kurie galėtų patiekti Iranui naftos specialistų, turėjo irgi, tarp kitų, ir tą tikslą.

JAV vyriausybė, nors ir labai yra suinteresuota, kad Irano naftos versmės nepakliūtų sovietų kontrolėn, pasisakė, kad anglų karinės akcijos Irane neparemsianti ir kol kas veda tikrai neutralaus tarpininko politiką, įsakmiai pabrėždama nesikišianti į Irano vidaus reikalus. Šiandien dar neišsiryškėjo, bent viešai, tikroji amerikiečių politika, bet anglai prasmingai būkštuoja, kad amerikiečiai neperimtų anglų įpėdinystės ir Irane, kaip jau daug kur pasaulyje perėmė.

Tuo tarpu sovietai nuolatos primena Iranui, kad jie duos palankiomis sąlygomis kiek reikia specialistų ir net sutinka nupirkti visą naftos produkciją. Tačiau Irano vyriausybė, kad atremtų jai anglų nuolatos primetamą prokomunistinį šešėlį, pakartotinai pabrėžia, kad naftos srovė iš Irano tekės ir toliau ne į šiaurę, t. y. ne į rytus, bet į vakarus.

Dėl ko kilo tas Irano-Anglijos konfliktas? Jo priežasčių reikia ieškoti tolimoj ir artimesnėj praeity, nes jis ruseno jau kelis dešimtmečius.

Jau labai gilioj senovėj buvo žinoma, kad Irano požemy yra riebaus žalio skysčio.

Priešistoriniais laikais senosios Persijos dvasiškiai uždegdavo į žemės paviršių išsiveržusią naftą dievų garbei ir ji neužgesdama degdavo ištus šimtmečius. Tačiau tikrai 1892 m. prancūzų archeologas De Morgan moksliskai nustatė, kad Irano požemyje

yra naftos versmės.

Pirmieji Irane naftos atradimai.

Pasiūnaudodamas tais paviršutiniškais daviniais, praturtėjęs australų aukso ieškotojas D'Arcy pasiuntė specialistų ekspediciją, kuri kelių metų būvyje Irane darė tyrimus. Tie tyrimai buvo sėkmingi, ir D'Arcy 1901 m. gegužės 28 d. padarė sutartį su Irano vyriausybe. Šios sutarties, kuri vėliau buvo reviduota, pagrindai dar ir dabar galioja, tat pravartu su jais susipažinti. Sutartis buvo pasirasyta 60 metų. Pagal šią sutartį Anglo-Iranian Oil Company (taip D'Arcy pavadino savo bendrovę) turi teisę daryti Irane naftos ieškojimus ir ją eksploatuoti, išskiriant siaurines Irano provincijas. Taip pat statyti, kur reikės, naftos vamzdžius, pirkti tam reikalui žemės plotus (kuklia, sutarty numatyta, kaina) ir perdirbinėti, pritaikinti prekybai, parduoti, eksportuoti naftą, degamas dujas, asfaltą ir ozokeritą. Pasirašant sutartį, bendrovė įmokėjo Irano vyriausybei 20 000 svarų grynais, perdavė 20 000 akcijų ir garantavo Irano vyriausybei 16% nuo bendrovės pelno iki 1961 metų. Ginčo atsitikimu buvo numatytas trečiųjų teismas.

Tačiau bendrovei iš pradžių blogai sekėsi, nes ji negalėjo rasti patogioj, eksploatacijai naudingoj situacijoj naftos šaltinių. Per kelerius metus bendrovės kapitalai išsisėmė ir jos steigėjas, sukisęs į ją visą savo turtą, buvo priverstas daugumą akcijų perleisti kitiems anglų kapitalistams. Tačiau 1908 m. gegužės 26 d. buvo atrasti netoli Persijos įlankos esančiose Khuzistan kalvose gausūs aukščiausios rūšies naftos šaltiniai. Bendrovės reikalai ūmai pakrypo į kitą pusę ir jau 1911 m. bendrovės gamyba siekė 400 000 tonų naftos ir ta gamyba kasmet milžiniškais šuoliais kilo.

Churchillio planas.

1913 m. bokiečių laivyno statybos programa užaliaravo anglų admiralitetą. Tais laikais pirmasis admiraliteto lordas buvo jaunas, kilęs iš bajoriškos šeimos kadetas, kuris pradėjo karjerą kavalerijos karininku, karo korespondentu P. Afrikos būrų kare, paskui tapęs parlamento atstovu, vienas iš labiausiai nepatenkintų ir maištingų Winston Churchill. Pagal jo pasiūlymą buvo priimtas planas perorganizuoti anglų karo laivyną ir vietoj anglies naudoti naftą. Taip pat jis pasiūlė ir parlamentas nutarė perimti iš Anglo-Iranian Oil Co. 53% akcijų, tačiau šiandien Anglijos admiralitetas turi 56% tos bendrovės akcijų.

Pagal sutartį, Irano vyriausybė įsipareigojo saugoti bendrovės turtą ir visomis priemonėmis jį ginti. Tačiau Irano vyriausybė nebuvo pajėgi pilnai kontroliuoti savo teritoriją ir klajoklių giminės darė nuolatinius nuostolius bendrovės įrengimams. Tada bendrovė turėjo pati rūpintis savo apsauga ir toms giminėms mokėjo metinę duoklę. Prasidėjęs karui, Irane priviso su Anglija kariaujančių valsty-

bių agentų, kurie plačiu mastu organizavo bendrovei kenkimo darbą. Tačiau su jais kovoti Irano vyriausybė buvo nepajėgi. Vien 1917 m. bendrovei buvo padaryta 450 000 svarų nuostolių. Bendrovė visus jai padarytus nuostolius atskaitė iš sutartų 16% kuriuos ji mokėjo Irano vyriausybei. Tačiau Irano vyriausybė su tuo nesutiko, nes skaitė, kad už karo veiksmų pasėkas ji negali būti laikoma atsakinga, lygiai kaip ir už bendrovės klajoklių giminėm mokamas duokles.

Tas konfliktas truko iki 1920 m. Tais metais Irano finansų patarėjas anglas Smith vyriausybei pasiūlė priimti bendrovės versiją ir ji buvo priimta, nes Iranas skaitėsi nepajėgus kovoti su tokia galinga imperija. Tokiu būdu Iranas gaudavo tikrai 13% nuo bendrovės pelno ir iš jų dar buvo atskaityti bendrovei padaryti nuostoliai.

Sitoks vyriausybės pasielgimas krašte sukėlė nepasitenkinimą tuo labiau, kad bendrovės balansai buvo griežta paslaptis. Tauta įtarė bendrovę nesąžiningumu. Pav., bendrovė įsteigė apie 30 naujų bendrovių, kurios visu 100% priklausė Anglo-Iranian Oil Co. Jos įsteigta British Tankers bendrovė turi 150 tanklaivių, kuriais gabenama Irano nafta. Šios bendrovės pagrindinis kapitalas yra 4 milijonai svarų, tačiau paskutiniaisiais metais ji turėdavo 8 milijonus svarų gryno pelno. Bendrovė akcininkams išmokėjo tikrai 6%, kai tuo tarpu likusį pelną užrašė į atsargos fondą, kad tuo būdu būtų sumažintas Anglo-Iranian Oil Co pelnas, nuo kurio procentai mokami Irano vyriausybei.

Irano vyriausybė laikėsi pažiūros, kad ir satelitinės bendrovės privalo jai mokėti procentus, tačiau apie tai naftos bendrovė nė girdėti nenorėjo, nes jų sutartis visai neliečia. Taip pat neigė Irano kaltinimus, kad bendrovės gamybos ir transporto išlaidos yra išpūstos tikslu dirbtiniu būdu sumažinti pačios bendrovės pelną ir tuo pačiu Irano pajamas.

Visą dešimtmetį (1920 iki 1930 m.) įtampimas tarp Irano vyriausybės ir bendrovės nuolatos didėjo Tuo tarpu vyriausybė išleido įstatymą, pagal kurį apdedama 4% visokia prekybinė veikla Irano teritorijoje. Tačiau bendrovė tą įstatymą laikė sutarties laužymu ir jam nepakluso, o nuolatos vedė pasikalbėjimus su vyriausybe norėdama jai suteiktą koncesiją pratęsti dar 30-čiai metų.

Naujos sutarties pasirašymas.

Pagal naują, 1932 m. smarkiai kritus pasaulinei naftos kainai, Irano vyriausybė, norėdama išvengti krašte kylančių neramumų, buvo priversta pasirašyti naują sutartį. Pagal naują sutartį, kurios galiojimas siekia iki 1993 m., Irano vyriausybei buvo suteikta 20% pelno ir keli aukso šilingai nuo parduotos naftos tonos. Oficialiai atrodė, kad vyriausybė laimėjo, tačiau faktinai naujoji sutartis jai buvo dar nepalankesnė už senąją, kuri turėjo tą gerą privalumą, kad jos terminas baigėsi 1961 metais.

Kokias kainas anglai mokėjo?

Tarp bendrovės ir anglų admiraliteto buvo pasirašyta sutartis, kad admiralitetui parduodama nafta neturi kaštuoti daugiau, kaip 30 šilingų tona, o tais metais, kada bendrovės pelnas yra didelis, ji turi būti parduodama po 17 šilingų už toną. Pagal anglų davinius, nuo 1914 iki 1924 m., pasinaudojant

Juozas Mikštas

O K A I P S U N K U !

Ar tavo veidas man tada šiltai šypsojos — — —
O gal tai buvo vien tik saulės spindulys,
Šaltų kalnų viršūnėmis ilgai klajojęs,
Ir taip trumpai man žvelgęs į akis.

Ar aš girdėjau tavo balsą paslaptiną,
Ar neramos buities atodūsius gilius, —
Aš nežinau, nes viskas taip staiga pradingo,
Ir smiltys jau užpustė mielus takelius.

Ir nežinia, ar tu mane viliojai, gundei,
Į uždraustą pasaulį šaukdama,
Ar aš tave arti jaučiau nors trumpą tik sekundę,
Ar tik man tokį sapną davė vienuma.

Ar tu įžiebei man tą džiausmo kibirkštėlę,
Kurią parsinešiau iš gelstančių rudens laukų.
Ar ten tave mačiau, ar savo praeities šešėlių,
O kaip sunku spėliot, o kaip sunku!

ta sistema, anglų admiralitetas sutaupė 25 mil. svarų, kai tuo tarpu per tą laikotarpį Irano vyriausybė gavo mažiau kaip 10% tos sumos. Tačiau, pasiremiant oficialiais anglų davimais, laikotarpyje nuo 1914 iki 1950 m. anglų admiralitetas sutaupė 150 milijonų svarų.

Kaltas ir aukso kainos kilimas. Kita bendrovės kliauzulė liečia auksą. Pagal sutartį, bendrovė atskaito su Irano vyriausybe aukso svarais. Sutartį sudarius, aukso uncija kaštavo 120 šilingų, tačiau laike paskutinio karo ir po karo, jos kaina siekė 250 šil. Tuo tarpu bendrovė skaito jos pačios nustatytą kainą po 170 šil. už unciją. Šio kurso skirtumas atnešė Iranui 15 milijonų svarų nuostolio... Vaizdumo dėliai reikia pažymėti, kad 1949 m. bendrovė sumokėjo Anglijos išdui pajamų mokesčio 28 milijonus svarų, kai tuo tarpu Irano vyriausybė iš viso per tuos metus yra gavusi apie 15 mil. svarų.

Pagal naują sutartį bendrovė įsipareigojo priimti tarnybon didesnę vietinių gyventojų skaičių. Tačiau, nors oficialiai jų buvo priimama daugiau, negu anksčiau, bet anglų tarnautojų buvo priimama darban dar daugiau ir tokiu būdu iranėčių darbininkų procentas ne didėjo, bet mažėjo. Iraniečiams, nors ir baigusiems Anglijoje mokslus, buvo suteikiamas negarbingas darbas ir su tokiu menku atlyginiu, kad jie dažniausiai to darbo neprimdavo. Bendrovė sąmoningai nekreipė dėmesio į krašto gerbūvio pakėlimą. Degamų dujų versmės leido laisvai degti, vietoje stačiusi ten elektros jėgaines. Tautoj kėlė pasipiktinimą bendrovės balansų slėpimas. Pav. paskutiniaisiais metais bendrovė paskelbė pagaminusi 30 milijonų tonų naftos, kai tuo tarpu specialus JA Valstybių naftos pramonės laikraštis dokumentuotai išvedžiojo ir tvirtino, kad per tą laikotarpį bendrovė pagamino 54 milijonus tonų. Nors oficiali bendrovės kontrolė buvo suteikta Irano vyriausybės atstovui, tačiau jam nebuvo įmanoma susigaudyti komplikuotuose bendrovės apskaičiavimuose ypač, kad prie daugumos jų bendrovė jo neprileisdavo,

Vertė C. Petrikas

Dubrovskis

S. A. PUŠKIN

(Tąsa 3)

Kaip iš šios bylos matyti, kad generolas-anšefas Kirila, Petro sūnus, Treokūrovas dėl minėto ginčijamo dvaro, kurį dabartiniu laiku valdo Andriejus, Gavriilo sūnus, Dubrovskis, esančio Kisteniovkos kaime, pagal dabartinę reviziją vyriškos lyties sielų, su žeme ir pastatais, patiekė pirkimo aktą jo velionies tėvo vardu, provincijos sekretoriaus, kuris vėliau buvo kolegijos asesorius, 17..... metais pirkimą iš bajoro kanceliarijos raštininko Fedėjo Spicino, ir, be to, šitas pirkėjas, Treokūrovas, kaip iš padaryto pirkimo akte įrašo matyti, tais pačiais metais valstiečių teismo įvestas į valdymą, ir, nors priešingoji pusė, gvardijos poručikas Andriejus Dubrovskis ir pristatė įgaliojimą, išduotą mirusio pirkėjo Treokūrovo tituliariniam patarėjui Soboliovui padaryti pardavimo aktą jo, Dubrovskio,

tėvo vardu, bet pagal tokius sandėrius ne tik tvirtinti lažinius dvarus, o net ir laikinai valdyti juos pagal įsakymą draudžiama, o, be to, ir pats įgaliojimas, mirus jo davėjui, naikinamas. Tačiau nėra jokių įrodymų, kad bet kada ir bet kur minimam ginčijamam dvarui būtų surašytas pirkimo aktas, Dubrovskis jokių aiškių įrodymų nuo bylos užvedimo, t. y. nuo 18..... metų ir iki šio laiko nepristatė. Todėl teismas mano: minėtas dvaras sielų, su žemėmis ir pastatais, kokiame stovyje jis dabar yra, pripažinti pagal pristatytą pirkimo aktą generolui-anšefui Treokūrovui; pašalinti iš dvaro valdymo gvardijos poručiką Dubrovskį ir įvesti į jo valdymą p. Treokūrovą kaip dvaro paveldėtoją, apie ką pranešti valstiečių teismui. O nors, be to, generolas-anšefas Treokūrovas ir prašo priteisti ieškinį iš gvardijos poručiko Dubrovskio už ne-

motyvuodama griežtu slaptumu.

Tiems nepasitenkinimams išsklaidyti, naujoms deryboms su Irano vyriausybe bedrovė 1948 m. atsiuntė savo specialų įgaliojimą Gass. Po ilgų derybų jis pasirašė su vyriausybe naują kliauzulę, kurią tačiau turėjo ratifikuoti parlamentas. Tačiau ji buvo patiekta parlamentui, kuris po keturių dienų, t. y. 1949 m. liepos 21 d. baigė savo kadenciją.

Trukdomasis parlamento posėdis.

Parlamentan buvo išrinkti keli atstovai taip vadinamo "Tautinio Fronto", kuriam vadovavo Mohamed Mossadeh. Šiai partijai, kuri yra tautinė patriotinė, priklauso ir senas inžinierius, baigęs Prancūzijoje mokslus, Kazem Hassibi. Jis ilgus metus pašventė, pasinaudodamas įvairiais prieinamais šaltiniais, apskaičiuoti naftos bendrovės veiklą. Tų apskaičiavimų išvadas jis skelbė laisvoje, bet neįtakingoje Irano spaudoje, kuri negaudavo tiesioginių ar netiesioginių naftos bendrovės pašalpų. Parlamentan įnešus sutarties papildymų priėmimą, inž. Hassibi paruošdavo kalbas, kurias sakė parlamente Taut. Fronto vadas Mossadeh. Tikslu sutrukdyti tų kliauzulių ratifikavimą, jis nuolat rošė tas kalbas, o Mossadeh jas sakė. Išmušė liepos 21 d. 12 val. nakties jam besakant kalbą ir parlamentas turėjo būti paleistas, nepriėmęs nutarimo.

Paiškėjus šiam triukui, tautoj kilo pasipiktinimas Taut. Frontu, kurio vadą buvo pasikėsinta nužudyti. Bet pamažu visuomenei buvo išaiškinti visi Taut. Fronto elgsenos motyvai ir šiandien jo vadas yra tautos herojus.

Tačiau finansiniams sunkumams Iraną spaudžiant, jo vyriausybė iš naujo 1951 m. kovo 8 d. parlamentui pasiūlė ratifikuoti Gass kliauzules. Tuo pasiūlymu ministeris pirm. Razmara išnešė sau mirties sprendimą ir jis sekančią dieną buvo nužudytas. Bet kliauzulės vistiek buvo ratifikuotos.

"Taut. Frontas" nesigina, kad savo akcijoj prieš naftos bendrovę turėjęs kontaktų su Irano kompartija. Tačiau šiandien atskleidžia, kad kompartija nesutikusi su visų Irano naftos šaltinių nacionalizacija. Ji turi galvoj siaurinio Irano šaltinius, kurių nacionalizavimui yra priešinga.

Atrodo, kad Taut. Fronto pradėta kova su naftos bendrove bus kietai vedama. Irano valdovai nuo seno žinomi kaip menininkai balansuoti tarp pasaulio galybių, o šiandien jiems pilnai pritaria tauta. Žodis "nacionalizacija" šiandien yra uždegęs plačiasias Irano mases ir vargu ar vyriausybė išdrįs nors nutolti nuo savo užsimojimų, nes kas šiandien kalba prieš nacionalizaciją, yra tautos išdavikas ir turi mirti.

Diplomatų pokalbis ir tikrovė.

Baigiant verta prisiminti vieno anglų diplomato pasikalbėjimą su Italijos atstovu J. T. posėdžių metu, kada buvo svarstomas italų kolonijų nusavinimo klausimas. Anglas sakė: "Kokie jūs buvote neįsmintingi statyti įmones ir daryti brangius įrengimus svetimuose namuose." Italas atsakė: "Tatai kaip įrodo, kad italai turi ir toliau valdyti savo kolonijas, nes čiabūviai nemokės ir nesugebės apseiti su tais įrengimais". Anglas šypsodamasis atsakė: "Išmoks..."

Šiandieninis anglų argumentas ir nuogastavimas, kad iranietčiai nesugebės apseiti su komplikuotais naftos apdirbimo įrengimais, prašosi to pačio atsakymo. Apskritai, šiandien pasauliui yra svarbu, kad Irano nafta nenutrūkstamai tekėtų į vakarus. O ar ją lydės Anglo-Iranian Oil Co, ar Irano vyriausybės išrašytos faktūros, yra vistiek.

Tačiau esamo konflikto akystatoje taip pat būkštaujama, kad juo nepasinaudotų sovietai ir Irano nafta nepradėtų tekėti priešinga linkme, negu iki šiol.

(TREMTIS)

teisėtai valdytą jo paveldėtą dvarą, kurio pajamomis jis naudojosi, tačiau, kadangi tas dvaras, pagal senų žmonių parodymus, buvo p.p. Dubrovskių neginčijamai valdomas, o iš bylos nematyti, jog p. Treokūrovas iki šiam laikui buvo reikalavęs atlyginimo už neteisėtai p. Dubrovskio valdytą dvarą, o, be to, ir įstatymai sako,

jeigu kas svetimą žemę užsės ar trobesius aptvers ir dėl to bus pareikštas ieškinys, tai teisiamam atiduoti tą žemę su pasėliais, tvoromis ir pastatais,

ir todėl generolo-anšefo patiektą gvardijos poručikui Dubrovskiui ieškinį atmesti, nes jam priklausomas dvaras gražinamas su visa kuo be jokios išimties. O jeigu įvedant į valdymą pasirodytų ne viskas be išimties, tokiu atsitikimu paliekama generolui-anšefui Treokūrovui teisė, jei jis turės aiškių įstatyminių įrodymų, patiekti atitinkamą ieškinį. Šitas sprendimas pirma paskelbiamas kaip ieškoviui taip ir atsakovui pagal įstatymus, apeliacijos keliu, kurie ir iškviesti į šį teismą išklausti šį sprendimą ir pasirašyti savo pritarimą ar nepasitenkinimą.

Šį sprendimą pasirašė visi šio teismo dalyviai.

Sekretorius nutilo. Posėdininkas atsistojo ir žemai nusilenkdamas kreipėsi į Treokūrovą kviesdamas jį pasirašyti patiekiamą raštą, ir džiūgaudamas Treokūrovas paėmė iš jo plunksną ir pasirašė po teismo s p r e n d i m u, pareikšdamas esąs visiškai patenkintas.

Atėjo Dubrovskio eile. Sekretorius atnešė jam popierių, tačiau Dubrovskis stovėjo nejudėdamas, panarings galvą. Sekretorius pakartojo jam kvietimą pasirašyti savo sutikimą arba nepasitenkinimą, jeigu jis pagal savo sąžinę jaučia, kad jo pusėje yra teisė ir mano įstatymo nustatytu laiku paduoti atitinkamai instancijai apeliaciją. Dubrovskis tylėjo... Staiga jis pakėlė galvą, jo akys sublizgėjo, jis treptelėjo koja, pastūmė sekretorių taip stipriai, jog tas pargriuvo ir, pagriebęs rašalinę, metė ją į posėdininką. Visi nusigando. "Kaip! Negerbti Dievo namų! Šalin, chamų padermė!" Po to kreipėsi į Kirilą Petrovičių. "Ar tai girdėta, jūsų prakilnybe, — kalbėjo jis, — šunininkai vedžioja šunis į bažnyčią! Šunės bėgioja po Dievo namus. Aš jau jus pamokysiu..." — Išgirdę triukšmą subėgo sargai ir dideliu vargu jį suvaldė. Jį išvedė ir pasodino į roges. Treokūrovas išėjo iš paskos viso teismo lydimas. Staigus Dubrovskio pamišimas smarkiai paveikė jo vaizduotę ir užnuodijo jo džiaugsmą.

Teisėjai, tikėję dėkingumo, neišgirdo iš jo nė vieno žodžio. Jis tą pačią dieną išvyko į Pakrovskoje. Dubrovskis gi tuo laiku gulėjo lovoje; apskrities gydytojas, laimei, ne visiškai nemokša, suspėjo nuleisti jam kraują pridėdamas dieles ir ispaniškas museles. Vakare jį parvežė į Kisteniovką, jau beveik jam nepriklausančią.

III

Praslinko kiek laiko, o vargšo Dubrovskio sveikata vis dar buvo bloga. Teisybė, pamišimo prieuoliai jau nesikartojo, tačiau jėgos pastebimai silpnėjo. Jis užsimiršdavo savo pirmąsias užsiėmi-

mus, retai išeidavo iš kambario ir mąstydamas išsisparas. Egorovna, gera senutė, seniau auginusi jo sūnų, dabar tapo jo aukle. Ji žiūrėjo jį kaip savo kūdikį, primindavo jam valgymo ir miegojimo laiką, valgydino jį, guldė patalan. Andriejus Gavrilovičius tyliai pakludavo jos ir, išskyrus ją, su niekuo nesusitikdavo. Jis nesugebėjo mąstyti apie savo reikalus, ūkio tvarkymą ir Egorovna rado reikalinga pranešti apie viską jaunajam Dubrovskiui, tarnaujančiam viename gvardijos pėstininkų pulke, kuris tuo laiku stovėjo Peterburge. Išplėšusi lapą iš išlaidų knygos, ji padiktavo virėjui Karitonui, vieninteliam Kisteniovkoje raštingajam žmogui, laišką, kurį tą pačią dieną išsiuntė į miesto paštą.

Tačiau laikas supažindinti skaitytoją su tikroju mūsų apysakos didvyriu.

Vladimiras Dubrovskis buvo auklėtas kadetų korpuse, iš ten išleistas kornetu į gvardiją; tėvas nesigailėjo nieko, kad jis padoriai pragyventų, ir jaunuolis gaudavo iš namų daugiau negu galėjo tikėtis. Būdamas išlaidus ir garbėtroška, paveldavo sau prabangių užgaidų: lošė kortomis ir įsiskolindavo negalvotai apie ateitį, numatydamas anksčiau ar vėliau susirasti turtingą žmoną, savo neturtingų jaunystės metų svajonę.

Vieną vakarą, kada keli karininkai sėdėjo pas jį išvirtę sofose ir rūkė iš jo gintarinių kandiklių, Griša, jo tarnas, padavė jam laišką, kurio raštas ir antspaudas nustebino jaunuolį. Jis skubiai atplėšė jį ir rado parašyta:

Brangus mūsų pone, Vladimirai Andrejevičiaus, — aš, tavo senoji auklė, nutariau tau pranešti apie tėvelio sveikatą! Su juo labai blogai, kartais nutyla ir ištisą dieną išsėdi kaip kvailas kūdikis — o gyvybė ir mirtis Dievo rankose. Atvažiuok tu pas mus, brangus sakalėli, mes tau ir arklius išsišiusime į Pesočnoje. Girdėjome, valstiečių teismas pas mus važiuoja atiduoti mus Kirilai Petrovičiui Treokūrovui, nes mes, esą, jų, o mes amžiais jūsų — ir kaip gyvi to negirdėjome. Tu galėtum, gyvendamas Peterburge, pranešti apie tai tėveliui-carui, o jis jau neleistų mūsų skriausti. — Pasilieku ištiki- ma tavo baudžiauninkė -auklė

Orina Egorovna Buziriova

Siunčiu savo motinišką palaiminimą Grišai, ar gerai jis tau tarnauja? — Pas mus lyja antra savaitė, o piemuo Rodia mirė per Mykolines.

Vladimiras Dubrovskis kelis kartus perskaitė šias netvarkingas eilutes nepaprastai susijaudinęs. Jis visai mažas būdamas neteko motinos ir beveik nepažino savo tėvo; jį atvežė į Peterburgą becinant jam aštuntuosius savo amžiaus metus ir todėl jis buvo romantiškai prie tėvo prisirišęs ir juo daugiau mylėjo šeimyninį gyvenimą, tuo mažiau gavo patirti jo ramių džiaugsmų.

Mintis, kad galėtų netekti tėvo, smarkiai plėšė jo širdį, o vargšo ligonio būklė, kurią spėjo iš savo auklės laiško, gąsdino jį. Jis vaizdavosi tėvą paliktą kaimo klaikumoje, kvailos senės ir dvariškių priežiūroje, grašinaną kažkokios nelaimės, kūno ir dvasios kančiose. Vladimieras smerkė save nedovantotinai apsileidęs. Ilgai negaudamas iš tėvo laiško

jis net nepagalvojo apie jį teirautis, manydamas jį besivažinėjant arba užsiėmus ūkio reikalais.

Jis nutarė važiuoti pas tėvą ir net išeiti iš kariuomenės, jeigu tėvo sveikata reikalautų, kad jis pasilikėtų namuose. Bičiuliai, pastebėję jo nerimą, išsiskirstė. Vladimieras, paliktas vienas, parašė prašymą gauti atostogų, užsirūkė pypkę ir paskendo mintyse.

Tą pačią dieną jis pradėjo rūpintis atostogomis, o po trijų dienų jau buvo pakeliui.

Vladimieras Andriejevičius artėjo prie stoties, iš kurios turėjo pasukti į Kisteniovką. Jo širdis buvo kupina liūdnų nujautimų, jis bijojo rasti tėvą mirusį; jis galvojo apie liūdną gyvenimą, laukiantį jo kaime, dykynę, vienatvę, vargą ir rūpesčius dirbant darba, apie kurį jis neturėjo jokio supratimo. Atvažiavęs į paskutinę stotį jis užėjo pas prižiūrėtoją ir paprašė laisvų arklių. Prižiūrėtojas, pasiteiravęs kur jam reikia važiuoti, pranešė, jog arkliai, atsiųsti iš Kisteniovkos laukia jau ketvirtą para. Greitai pas Vladimierą Andriejevičių atėjo senas vežėjas Antanas, kažkada vedžiojęs jį į arklides ir prižiūrėjęs jo mažąjį arkluką. Antanas apsiašarojo pamatęs jį, nusilenkė iki žemės, pasakė jam, jog ponas dar gyvas ir nubėgo kinkyti arklių. Vladimieras Andriejevičius atsisakė nuo siūlomų pusryčių ir skubėjo išvykti. Antanas vežė jį tarpukaimės keliukais ir tarp jų užsimezgė kalba.

— Sakyk, susimildamas, Antanai, kokią bylą turi tėvas su Treokūrovu?

— O Dievas juos žino, tėveli Vladimierai Andriejevičiaus... Ponas, girdėjome, nesutarė su Kirila Petrovičium, o tas ir padavė į teismą, nors, teisybę sakant, jis pats sau ir teisėjas. Ne mūsų, tarnų, darbas spręsti ponų reikalus, tačiau, dievaži, be reikalo jūsų tėvelis stoji prieš Kirilą Petrovičių; kakta sienos sepramuši.

— Tai, matyti, tas Kirila Petrovičius pas jus dar ką tik nori?

— Aišku, pone: posėdininką jis vertina mažiau skatiko, isprauninkas jo pasiuntinukas. Apylinkės ponai važiuoja jam nusilenkti ir, teisybę sakant, kad tik būtų lovy, o kiaulių vis atsiras.

— Ar teisybė, kad atima iš mūsų dvarą?

— O, pone, girdėjome ir mes apie tai. Prieš keletą dienų varpininkas išsireiškė per krikštynas pas mūsų seniūną: pakaks jum lėbauti; štai, paims jus į nagus Kirila Petrovičius.

Mikita — kalvis — jam atsakė: liaukis, Saveličiaus, nedrumsk svečių nuotaikos — Kirila Petrovičius sau, o Andriejus Gavrilovičius sau, o mes visi karaliaus: juk svetimos burnos guzikų neužsegsi.

— Išėitų, jūs nenorite pereiti į Treokūrovo valdžią?

— Į Treokūrovo valdžią! Viešpatie pasigailėk ir išgelbėk! Pas jį kartais ir saviems blogai, o paklius svetimi, tai jis nuo jų ne tik odą, bet ir mėsą nulups. Ne! Dieve duok ilgą amžių Andriejui Gavrilovičiui, o jeigu jau Dievas jį pašauktų, tai mums daugiau nieko kaip tavęs, mūsų maitintojų, nereikia. Neapleisk tu mūsų o mes jau visi stosime už tave. — Šiuos žodžius taręs Antanas užsimojo bo-

tagu, truktelėjo vadeles ir arkliai pradėjo bėgti skubia ristele.

Sujaudintas seno vežėjo ištikimybės Dubrovskis nutilo ir susimąstė. Prašlinko gera valanda. Staiga Griša prižadino jį sušukdamas: štai Pokrovskoje! Dubrovskis pakėlė galvą. Jie važiavo krantu plataus ežero, iš kurio tekėjo upelis ir tolyje raitėsi tarp kalnelių. Ant vieno jų, viršum žalios girėlės buvo iškilęs žalias didelio mūrinio namo stogas — ant kito penkių bokštų bažnyčia ir sena varpinė; aplinkui buvo išmėtyti namukai su daržais ir šuliniiais. Dubrovskis atpažino šias vietas. Jis prisiminė, jog ant šito pačio kalnelio jis žaidė su Maša Treokūrovaite, kuri buvo dviem metais už jį jaunesnė, tačiau jau tada žadėjo būti gražuolė. Jis norėjo pasiteirauti apie ją Antano, tačiau kažin koks neaiškus kuklumas jį sulaukė.

(Bus daugiau)

Lietuvių gimnazija Diepholze

AUKOS VARGO MOKYKLOMS

Per gegužės mėnesį Vasario 16-tosios gimnazija Diepholze ir kitos vargo mokyklos gavo aukų:

Iš J. A. Valstybių per Balfą ir atskirus asmenis pinigais ir siuntiniais viso dol. 1 097,85
Iš Šveicarijos DM 19
Iš Kanados dol. 139,91
Iš Did. Britanijos £ 55,43
Iš Australijos (per AL) £ 25

PLB Vokietijos Krašto Valdyba, skelbdama šią apyskaitą, rašo: "Su padėka gerb. rinkėjams bei aukotojams ir su džiaugsmu, galėdami plėsti ir palaikyti vienintelę laisvame pasaulyje lietuvišką gimnaziją ir vargo mokyklas remiant viso pasaulio lietuviams."

AUSTRALIJOS LIETUVIAI AUKOJA

Australijos lietuviai iki šio mėn. 20 dienos iš viso suaukojo gimnazijai £ 112.16.0, iš kurių atsiskaityta £ 111.16.7; tuo būdu tai dienai dar buvo neatiskaityta £ 0.19.5. (vardinis aukotojų sąrašas skelbimų-pranešimų skyriuje)

Birutė Antanaitytė (Clayton, Vic.) rašo:

"Prašau persiųsti Lietuvių Gimnazijai Vokietijoj mano auką 2 svarus. Aš, negalėdama lankyti lietuviškos gimnazijos, noriu nors truputį paremti".

Mielai lietuvaitei nuoširdžiai dėkojame.

ŠVIETIMO INSPEKTORIUS RAŠO:

PLB Vokietijoje Švietimo Inspektorius p. Pr. Karalius savo VI.6 d. laiške rašo: —

"Su tikru pasitenkinimu turiu Tamstai pranešti, kad gimnazija sekmingai veikia. Turime gerų pedagogų, moksleiviai labai nuoširdžiai dirba. Jūsų, mielieji Australijos lietuviai, ir kitų lietuvių dėka mes galėjome įkurti ir išlaikyti tokį jaukų ir aukštos vertės mokslo židinį, kuriuo gėrisi ne tik saviškiai, bet ir užsieniečiai. Jeigu kokie nors netikėti įvykiai neužgrius mūsų, tai galėsime išmokyti ir išauklėti gražų būrį lietuvių jaunimo."

ENGLISH SECTION

LITHUANIA

By Dr. V. VLADAS

COUNTRY AND POPULATION

1. PHYSIOGRAPHICAL CHARACTERISTICS

Lithuania's Position.

Lithuania is to be understood not only the territory of the former independent Lithuanian State, but also the territory to the East, South and West, where the Lithuanian language is still spoken, where Lithuanian names of localities and other national remnants are still prevailing, where there is a clear ethnological and ethnographical Lithuanian type. Lithuania is the land, where Lithuanians are

living for ages, and where through the efforts and toil of Lithuanians, the natural landscape is changed into a civilized landscape.

Lithuania is one of the basin countries (south eastern part) on the Baltic Sea and its tributaries the river Nemunas (Memel) which flow through Lithuania the Nemunas basin country. Taking a pair of compasses and using the river Nemunas head as a centre it is possible to draw a circle in which Europe with its peninsulas, islands and capes would be included. The 25-th meridian which is considered as Europe's central meridian, cuts through Lithuania lengthwise and considering the geographical width of Europe, Lithuania will be found in the middle of Europe. Practically Lithuania should be considered as a Central European country but most often it is considered as part of Eastern Europe or more exactly a part of the Baltic-Scandinavian region.

The direct neighbours of Lithuania are Latvians, White Russians, Poles and the German colonized East Prussia. The most permanent and constant border of Lithuania is with Latvia, but with the other neighbours there are no clear boundaries. Here we come in contact with larger and smaller borderzones where can be found cultural and religious differences.

Lithuania's boundaries in ancient and modern times never did fit in with Lithuania's ethnographical boundaries.

Lithuania's territory covers 55.658 sq. km. (21484 sq. miles), of these 2848 sq. km makes up the Territory of Klaipėda (Memel). A large part of Lithuania with its largest city Vilnius (Vilna) was occupied by the Poles, approximately 32.000 sq. km.

GIMNAZIJOS KRONIKA

— Gegužės mėn. 10 d. gimnaziją aplankė VLIK Vykdomosios Tarybos Pirmininkas prof. J. Kaminskas ir Lietuviybės Išlaikymo Tarybos Pirmininkas p. Makauskis. Dalyvaujant kviestiems gimnazijos mokytojams ir Švietimo Inspektoriui Pr. Karaliui bei Švietimo Valdybos bendradarbiui Ad. Venclauskui, įvyko pasitarimas svarbiausiais Vokietijos lietuvių švietimo reikalais bei kultūros klausimais. Svečiai, apžiūrėję mokinių bendrabutį ir gimnaziją, pripažino, kad šioji švietimo įstaiga pateisina į ją dedamas viltis ir aukas.

— Filmų bendrovė "Welt im Film" atsiuntė tris kopijas filmo mūsų gimnazijos iškilmų, įvykusių š. m. vasario 16 d. Diepholze. Kadangi toji bendrovė už tat nepaėmė pinigų, o atliko darbą ir filmą paruošė dovanai kaip auką tremtinių mokyklai, tat ir gimnazija savo ruožtu atsilygino. Gabiausias juostų audėjos nuaudė puikią tautinę juostą, kuri įteikta tos geradarės bendrovės direktoriui.

Filmas bus netrukus išsiųstas į didesniąsias lietuvių kolonijas.

Vasario 16-tosios gimnazijos moksleiviai-skautai pagerbia Motinos Dienos proga Lietuvos motutes, amžinai užmerkusias akis tremtyje ir pavergtoj tėvynėj. Padėtas vainikas prie lietuviško kryžiaus Diepholzo stovykloje.

In 1939 a small part of this territory with Vilnius was returned to Lithuania. Therefore the Lithuania State covered an area of 62,500 sq. km. (24,125 sq. m.) with a population of 3,2 million inhabitants. While the Lithuanian ethnographical minimum is considered not less than 96,000 sq. km. with 4,5 mil. inhabitants.

Surface.

Lithuania's present geological surface is due to glacial period. During the Ice Age glaciers moving from the Scandinavian mountains towards Lithuania, carried boulders, stones, gravel and covered Lithuania with moraines. The depth of the moraines is various. In some places their depth is just a few metres, while in other places their depth is from 200 to 300 metres (from 700 to 1,000 feet) and more. Lithuania's high points, hills are made up from moraines whose maximum height reaches 300 m. above sea level. The high points are found in Central Samogitia (Žemaitija), district of Suduva, Dzūkija and Upper Lithuania. The most sharply defined moraines were found by the last Glacial Period which did not cover all of Lithuania's territory. Ašmenos' moraine ridge, Lydos' plateau and Naugarduko highlands were not touched by the last glacial period. A clear difference can be seen between the nature of these highlands and the highlands mentioned above. In the last mentioned highlands there are practically no lakes. They have been drained or have formed into peat bogs. The moraines have an aged appearance. In the time after the glacial period Lithuania's surface was finally formed by flowing waters — streams and rivers which performed the gigantic job of drainage and formed the present Lithuanian hydrographical network. Lithuania's largest river is the Nemunas which flows into the Kurishes Haff through a large delta. Other large Lithuanian river are tributaries of the Nemunas: Merkys, Nėris, Nevėžis, Dubysa (Tributaries on the right) and Šešupė (left tributary). The river Nemunas has a length of 931 km. (578 miles) its basin covers an area of 98,000 sq. km.

Climate and Flora.

Lithuania belongs to the Central European climate belt and the transitional Zone between Europe's oceanic and continental climate. Lithuania is that country, where the oceanic and continental climates are in balance. The Gulf Stream influences Lithuania's climate to the extent that the overage yearly temperature is raised almost 5 degrees, centigrade.

The yearly overage temperature fluctuates between 6—7 deg. (C.). The warmest month is July, when the temperature in Vilnius is 19 deg. C, and on the sea coast 16 deg. C. While the coldest month is January reaching 6,4 deg. C below zero (Kauņas); on the sea coast February is the coldest month. The yearly average temperature can be found in the months of April and October.

The average rainfall in Lithuania is 580—700 mm per year. August is the month with the largest

rainfall 93 mm. The rivers usually thaw out in the month of April.

The prevailing winds in Lithuania are from the west and southwest, who for the most part also bring the rainfall.

From the botanical point of view Lithuania belongs to the "variety" forest zones. In ancient times the forests consisted mainly of leafbearing tree regions were cleared and turned into arable land. At present the evergreen are predominant, that is pine and fir-trees. Pine-trees are mostly found in sandy soil which is not suitable for farming. Typical trees found in Litanian forests: Oak, lime, pine and fir-trees. Fruit-trees, which are found as far north as Southern Finland, also grow in Lithuania. Of the cultivated plants the following grow best: oats, rye, sugar beets and flax. Of these flax grows particularly well which makes Lithuania one of the leading countries in Europe for the growing and export of flax.

(To be continued)

THE NEED FOR INTERNATIONAL COOPERATION

By Clarence Augustus Manning

At the end of World War I, democracy was in the ascendancy. The doctrine of self-determination as outlined by President Wilson had kindled new hopes in many previously suppressed nationalities and the disintegration of the Austro-Hungarian Empire liberated many nations. It is safe to say that in 1918 and 1919 a larger proportion of the people of Eastern and Central Europe were living under the governments of their own choosing than ever before. It was at this period that the Baltic states of Lithuania, Latvia, and Estonia recovered their liberty and resumed their independent life.

There were however two main flaws in the situation.

Too many of the liberated nations thought in terms of their own national expansion in the past. They failed to realize that the modern state based upon the will of the people would not be naturally coterminous with the feudal states of the past in which widely differing nations were brought together by conquest or by marital alliances and which were then continued by the tradition of oaths of allegiance. As a result there ensued a number of distressing conflicts as that between Lithuania and Poland which led to the absorption in the latter state of the traditional Lithuanian capital of Vilnius.

The second flaw was the refusal of the Western democratic nations to recognize the mosaic character of the old Russian Empire and their failure to support the majority of the national governments which were established on that territory. It was too easy to persuade them of the inherent unity of the Russian Empire and as a result nation by nation was overrun by Bolshevik propaganda carried

on Bolshevik arms, until only the four Baltic nations remained intact for a period of some twenty years. The cry of the "Balkanization" of Europe was sufficient to blind many well-disposed persons to the situation and there were few constructive steps taken to iron out or remove the remaining boundary disputes.

As a result these disputes came to assume an excessive importance in the popular thought of the individual nations and of the world. They were impressed upon the consciousness of the world far more strongly than was the cultural and the material progress that was being made in the newly established states and they thus helped to pave the way for the rise of the totalitarian machines which brought up World War II by their greed and grasping.

World War II has ended not with the triumph of democracy in Eastern and Central Europe but with the ruthless tyranny of the Soviet Union. The iron curtain which in 1939 ran along the boundary of the four Baltic states (Finland, Estonia, Latvia and Lithuania), Poland and Romania has been pushed westward into the heart of Germany and the participants in the older disputes have all been swallowed up by the new "Frankenstein." One and all are faced with the same problems of survival under terrific oppression. Their resistance movements are forced to cooperate or be crushed separately with greater ease by the new tyrants.

The situation emphasizes the folly of some of the emigre leaders abroad who persist in stressing national claims as they were put forward after 1918. At such a crucial period in the history of Western Christian civilization it is pathetic and saddening to see the continuation of some these arguments among the men and women who have escaped from the total ruin of their countries. They can serve only to hearten the aggressors and to becloud the thought of those people who are interested in the triumph of democracy and the renewal of human liberty. Furthermore, when the time comes to roll back the wave of aggression, a revival of these arguments will only facilitate again the renewal of hopes that aggression can be made to pay.

Yet even the fundamental and patriotic purposes of these disputes have been eliminated by the development of the United Nations. The more that organization approaches its ideals of extending human rights throughout the whole world, the more will it be possible for all nations, large and small, to meet together and cooperate in achieving those ends, cultural and material, which were formerly the product of aggression and expansion. The old concepts of living space have been rendered obsolete and replaced by the new idea of cooperation.

This is a welcome aid for the small nations. Between the wars the three central Baltic nations proved that cooperation was practical. Now when their freedom will be restored, they will be among the first to welcome even broader cooperation with peaceful neighbors as with the rest of the world. They will fit into the new world organization and will do their part in making the United Nations a

success, while with the boundary disputes out of the way, they will be able to utilize their resources for the development of their culture and their material progress to insure a better living for all their people.

Columbia University, New York.

BEHIND THE TIMES

By CONAN DOYLE

My first interview with Dr. James Winter was under dramatic circumstances, it occurred at two in the morning in the bedroom of an old country house. I kicked him twice on the white waistcoat and knocked off his gold spectacles, while he, with the aid of a female accomplice, stifled my angry cries in a flannel petticoat and thrust me into a warm bath. I am told that one of my parents, who happened to be present, remarked in a whisper that there was nothing the matter with my lungs. I cannot recall how Dr. Winter looked at the time, for I had other things to think of, but this description of my appearance is far from flattering. A fluffy head, a body like a trussed goose, very bandy legs, and feet with the soles turned inwards — those are the main items which he can remember.

From this time onwards the epochs of my life were the periodical assaults which Dr. Winter made upon me. He vaccinated me, he cut me for an abscess, he blistered me for mumps. It was a world of peace, and he one dark cloud that threatened. But at last there came a time of real illness — a time when I lay for months together inside my wicker-work basket bed, and it was then I learned that that hard face could relax, that those country-made creaking boots could steal very gently to the bedside, and that that rough voice could thin into a whisper when it spoke to a sick child.

And now the child is himself a medical man, and yet Dr. Winter is the same as ever. I can see no change since first I can remember him, save that perhaps the brindled hair is a trifle whiter, and the huge shoulders a little more bowed. He is a very tall man, though he loses a couple of inches from his stoop. That big back of his has curved itself over sick beds until it has set in that shape. His face is walnut brown, and tells of long winter drives over bleak country roads with the wind and the rain in his teeth. It looks smooth at a little distance, but as you approach him you see that it is shot with innumerable fine wrinkles, like a last year's apple. They are hardly to be seen when he is in repose, but when he laughs his face breaks like a starred glass, and you realize then that, tough he looks old, he must be older than he looks. How old that is I could never discover. I have often tried to find out... but without ever getting quite to the source. His mind must have been open to impressions very early, but it must also have closed early, for the politics of the day have little interest for him while he is fiercely excited about questions which are entirely prehisto-

ric...

But it was only when I had myself become a medical man that I was able to appreciate how entirely he is a survival of a past generation. He had learned medicine under that obsolete and forgotten system by which a youth was apprenticed to a surgeon; in the days when the study of anatomy was often approached through a violated grave. His views upon his own profession are even more reactionary than his politics. Fifty years have brought him little and deprived him of less. Vaccination was well within the teaching of his youth. Bleeding he would practice freely, but for public opinion. Chloroform he regards as a dangerous innovation, and he always clicks with his tongue when it is mentioned. He has been known to refer to the stethoscope as "a newfangled French toy." He carries one in his hat out of deference to the expectations of his patients; but he is very hard of hearing, so that it takes little difference whether he uses it or not.

He always reads, as a duty, his weekly medical paper, so that he has a general idea as to the advance of modern science. He persists in looking upon it, however, as a huge and rather ludicrous experiment. The germ theory of disease set him chuckling for a long time, and his favorite joke in the sick room was to say, "Shut the door, or the germs will be getting in." As to the Darwinian theory, it struck him as being the crowning joke of the century. "The children in the nursery and the ancestors in the stable," he would cry, and laugh the tears out of his eyes.

He is very much behind the day that occasionally, as things move round in their usual circle, he finds himself, to his bewilderment, in the front of the fashion. Dietetic treatment, for example, had been much in vogue in his youth, and he has more practical knowledge of it than anyone I have met. Massage, too, was familiar to him when it was new to our generation.

We made him President of our Branch of the British Medical Association, but he resigned after the first meeting. "The young men are too much for me," he said. "I don't understand what they are talking about." Yet his patients do very well. He has the healing touch — that magnetic thing which defies explanation or analysis, but which is a very evident fact none the less. His mere presence leaves the patient with more hopefulness and vitality. The sight of disease affects him as dust does a housewife. It makes him angry and impatient. "Tut, tut, this will never do," cries he, as he takes over a new case. He would shoo death out of the room as though it were an intrusive hen. But when the intruder refuses to be dislodged, when the blood moves slowly, and the eyes grow dimmer, then it is that Dr. Winter is of more avail than all the drugs in his surgery. Dying folk cling to his hand as if the presence of his bulk and vigour gave them more courage to face the change, and that kindly, wind-beaten face has been the last earthly impression which many a sufferer has carried in

to the unknown.

When Dr. Patterson and I, both of us young, energetic, and up-to-date, settled in the district, we were most cordially received by the old doctor, who would have been only too happy to be relieved of some of his patients. The patients themselves, however, followed their own inclinations, which is a reprehensible way that patients have, so that we remained neglected with our modern instruments and our latest alkaloids, while he was serving out senna and colomel to all the countryside. We both of us loved the old fellow, but at the same time, in the privacy of our intimate conversations, we could not help commenting upon this deplorable want of judgement.

"It is all very well for the poorer people," said Patterson, "but after all the educated classes have a right to expect that their medical man will know the difference between a mitral murmur and a bronchitic rale. It's the judicial frame of mind, not the sympathetic which is the essential one."

I thoroughly agreed with Patterson in what he said. It happened, however, that very shortly afterwards the epidemic of influenza broke out, and we were all worked to death. One morning I met Patterson on my round, and found him looking rather pale and fagged out. He made the same remark about me. I was in fact feeling far from well, and lay on the sofa all the afternoon with a splitting headache and pains in every joint. As evening closed in I could no longer disguise the fact that the scourge was upon me, and I felt that I should have medical advice without delay. It was of Patterson naturally that I thought, but somehow the idea of him had suddenly become repugnant to me. I thought of his cold critical attitude, of his endless questions, of his tests and his tappings. I wanted something more soothing — something more genial.

"Mrs. Hudson," said I to my housekeeper. "Would you kindly run along to old Dr. Winter and tell him that I should be obliged to him if he would step round?"

She was back with an answer presently.

"Dr. Winter will come round in an hour or so, sir, but he has just been called in to attend Dr. Patterson."

MAŽLIETUVIŲ SUSITARIMAS SU VLIKU
 ...ELTA skelbia, jog Maž. Lietuvos Tarybos Prezidiumo atstovai susitarė su VLIKO atstovais dėl bendradarbiavimo.

SUSIJUNGĖ LAIKRAŠČIAI

Trys katalikų laikraščiai J. A. V-bėse: Amerika, Lietuvių Žinios ir Darbininkas nusprendė susijungti ir išleisti vieną, bet stiprų ir didesnį laikraštį. Naujasis laikraštis vadinasi DARBININKAS, eina du kartu į savaitę ir yra daug stipresnis turiniu ir didesnis apimtim. Vietoj trijų silpnų gautas vienas stiprus, nes beveik tris kartus sumažintos išlaidos administracijoms, butų nuomai ir kt. pan. Neabejotinas spaudos laimėjimas.

mažiesiems

Redaguoja Teta Rūta

VIEVERSYS — ARTOJO DRAUGAS

(Liaudies pasaka)

Vieną kartą Dievas nusileido iš dangaus žemėn pažiūrėti, kaip gyvena jo mylimi žmonės, ar ne per daug jie vargsta, ar neliūdna jiems dirbti savo darbą.

Žengia Dievas laukais ir mato, kad visur verda darbas, virpa gyvybė. Vyrai šienaudami pievą, linksmi valioja dalgelę, kuri žvangėdama tik — čiaukšt, pačiaukšt — kerta ir kerta rasant nusidabruotą žalią žolę. Eina grėbėjos pro auksiniais sūkuriais banguojančius rugius — ir džiaugsmingai klega, kaip margaspalvės paukštės. Gano pamiškėj piemens bandą — karvės mauroja, ėriukai šokinėja, o miške paukščiai kad čiulba, kad čirena, kad cirksi, kad spiegia, kad ulba, kad kvarksi, kad ūkauja įvairiaisiais balsais. Piemenėliai — vieni žaidžia, kiti žemuoges valgo, tretį raliuoja. Skerdžius pakilo nuo kelmo, pridėjo prie lūpų savo triūbą ir kad užtrimitavo, net per visą mišką nuaidėjo.

Apmetė, apmetė Dievas akimis viską ir patenkintas nusišypsojo, kad taip linksmi visi dirba savo darbą, kad visi džiaugiasi savo būtimi.

Žengia Dievas toliau — ir užgina ant pūdyimo. Čia jau visai nebe tas vaizdas. Žiūri Dievas ir mato, kad visur tuščia, juoda, nyku. Ničniekur jokios gyvybės. Tik artojas raižo noragu juodą žemę. Bet ir jis — toks susirūpinęs, susimąstęs. Tik kada-ne-kada liūdnai sunūksi jis savo nuvargusiam arkliui, kad šis geriau eitų vaga, ir vėl tyli, kaip jo ariama žemė.

Pagailo Dievui artojo.

— Ką gi čia padaryti, kad vargšas artojas nesijustų toks vienišas

pūdyme? Juk taip negalima. Turi gi kas nors guosti sunkiai dirbančią žmogų, — mąsto Dievas.

— Jau, jau žinau, sugalvojau. Reikia tik du angelus pasikviesti, — tarė pats sau Dievas.

Tuo metu netoli tos vietos sėdėjo už akmens pasislėpęs velnias. Kai jis išgirdo, kad Dievas šaukia angelus, jam dingtelėjo galvoj pikta mintis — pavirsti angelu ir drauge su jais prisitarti prie Dievo veido.

Vos spėjo Dievas apvilkti savo mintį žodžiais, kad pas Jį atvyktų du angelai — dvi dangaus baltosios būtybės išskėtė sparnus ir nušubėjo pas savo Viešpatį.

Kai tik Dievo pakviesti angelai nusileido žemėn, velnias priselėno prie jų ir, virtęs tokiu pat angelu, išdrįso drauge su jais atsistoti prieš Dievo veidą.

— Kodėl jūs trys? — klausia Dievas. — Man tik du buvo reikalingi.

Tikri angelai tik vienas į kitą žvilgt žvilgt — ir tyli nustebe.

— Čia vienas jūsų nekviestas atvyko. Taip! Mes tuojau sužinosim, kuris čia jūsų nereikalingas.

Padavė Dievas kiekvienam jų po grumstelį ir liepė mesti į dangų.

Kaip jiems Dievas liepė, taip jie ir padarė.

Ir kas gi atsitiko? Ogi angelų paleisti grumsteliai iškilo į padangę ir ten virto skambančiais vieversėliais, o velnio — nukrito atgal žemėn ir virto pamatine.

— Na, matote, ar aš nesakiau, kad vienas čia jūsų iš pragaro atlėkė, — tarė Dievas, žiūrėdamas į velnią.

Angelai net sparnus išskėtė.

Velnias, pamatęs, kad angelų grumsteliai virto dainuojančiais paukšteliais, o jo — bjauria pamatine, labai nusiminė ir kad kū-

rė, tai kūrė nuo Dievo veido.

— Ir būtinai jam reikia painiotis man po kojomis, — tarė Dievas, žiūrėdamas į bėgantį velnią. — Štai dabar dėl jo toks negražus padaras žemėj ropinės, — pabaidė jis koja pamatinę. — Ką gi dabar darysi, tegu ir ta pamatinė gyvena. Galės sau maitintis įvairiais vabzdžiais ir tuo bus naudinga.

— Bet už tai, Viešpatie, kaip puikiai Tavo sukurti vieversėliai skamba žydrynėje! Tikri dangaus varpeliai! — nusidžiaugė angelai.

— Taip, — tarė Dievas. — Dabar artojas turės sau draugą. Vieversėlis jį paguos savo dainele, nuvarys nuo jo galvos blogas mintis.

Žiūri Dievas į artoją ir mato, kad šis sustojo vagoj ir nušvitęs klauso Jo sukurtų vieversėlių dainelės.

— Na, matote, kaip puiku, — džiaugsmingai nusišypsojo Dievas ir nuėjo su savo angelais toliau apžiūrėti pasaulio.

Liaudies daina

VEŽĖ MANE IŠ NAMŲ

Vežė mane iš namų,
iš garsiųjų giminių, —
verkė tėvas, motulė
ir broleliai, sesulė.

Oi, kai vežė laukeliu,
tuo plačiuoju keleliu,
akmenėliai dundėjo,
man širdelę skaudėjo

Kai man vežė per pievą,
per tą žalią pievelę,
dobiūčiai žydėjo,
ašarėlės byrėjo.

O kai vežė per girią,
per tą žalią girelę,
gegutėlė kukavo,
man vargelį rokavo.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Vincas Pietaris — LAPĖS PASAKA, parašyta pagal lietuvių liaudies pasakas. Išleido "Gabijs", 1951 m. Piešiniai dail. P. Osmolskio. 96 psl., kaina 1,10 dol. Knyga gaunama šiuo adresu: Gabija, 340 Union ave., Brooklyn 11, N. Y. ir pas platintojus. Ši knyga yra pirmoji jaunimui skirtų lietuvių klasiškų raštų serijoje. Keturių knygų (V. Pietario, V. Krėvės, Lazdynų Pelėdos ir Mot. Valančiaus), kuriuos atskirai perkant kainuos apie 4 dol., prenumerata yra 2 dol.

Australijos Lietuviu Bendruomene

ISIJUNKIME Į LIETUVOS LAISVINIMO AKCIJĄ.

Lietuvių tauta, kaip reta kuri kita tauta pasaulyje, nuolatos buvo verčiama kovoti dėl savo žemės ir laisvės.

Dar carinės Rusijos laikais mūsų senoliai nužymėjo savo kaulais tremtinių kelius į Sibirą. Daug kraujo ir gyvybių mūsų tautai kaš tavo ir įvairios pokariu okupacijos

Bet gi Sovietinės Rusijos okupacija yra tamsiausias Lietuvos istorijos tarpsnis, nes tauta yra naikinama masinėmis deportacijomis, žudoma kalėjimuose, žalojama dvasia gyventi paliktųjų. Tūkstančiai buvo išrauti iš gimtosios žemės ir išeiviais išsibarstė plačiajame pasaulyje—šiapus geležinėje esame ir mes, Australijon atkilsieji.

Kalbant apie didžiąją mūsų tautos tragediją, būtina mums kiekvienam save paklausti: kuo mes save laikome ir kokios mūsų pareigos Lietuvai.

Tiesa yra tai, kad gimtąją žemę palikti, vpač jai sunkią valandą, yra didelė kaltė. Tai negali būti pateisinama noru savo gyvybę išsaugoti. Tautiniu požiūriu mes galime pasiteisinimą rasti ir savo kalbę atpirkti — kovodami nuolat ir neperstojamai remdami kovą dėl Lietuvos išlaisvinimo. Mes negalime save laikyti bėgliais, paprasčiausiais emigrantais — mes esame kovos grupė, kovos dalinys, tik pozicijas pakeitęs. Štai kas mes esame ir kuo privalome save laikyti!

Neteikę savo valstybės turime kovą tęsti už nepriklausomybės atstatymą, gimtosios žemės išlaisvinimą ir tautinės sąmonės išlavimą visur ir visados.

Kova reikalinga vieningumo, susiklausymo ir, svarbiausia, tautinės disciplinos.

Tėvynėje partizanas krauju laisvę Lietuvoje laisvės medį, Kolymos, Vorkutos, Altajaus ir Kazakstano taigose miršta mūsų broliai kankiniai. Tad ar gali nustoti kraujavusi mūsų širdyse kryžiuojamos tėvynės kančia?

Mūsų pareiga, kad pasaulis karais abuoju ir kurčias, juo aiš-

kiau išgirstų ir suprastų mūsų tautos kančios prasmę. Mūsų pareiga, kad okupanto nusikaltimai galimai aiškiau būtų parodyti žmonėms ir valdžioms. Nes tik supratęs ir sužinojęs tiesą pasaulis susijungs lemiamam žygiui prieš raudonąjį imperializmą.

Laisvinimo kovos akcijai vadovauja VLIKas, Vykdomoji Taryba ir diplomatiniai pasiuntiniai. Mes privalome jų pastangas visokiariopai paremti.

Laisvinimo kova reikalinga ir lėšų. Jos turi būti nuolatinės ir pastovios. Lėšų organizavimu rūpinasi Tautos Fondas. Kiekvieno krašto lietuvių bendruomenę Tautos Fondas yra paprašęs tam tikros sumos. Tačiau ligšiol tik keliasdešimt australiškų svarų Tautos Fondui iš Australijos tepasiųsta. Tai atsitiktinės, pavienių asmenų aukos.

Naujai sudarytoji Tautos Fondo Atstovybė Australijoje tiki, kad bendruomenės nariai laisvinimo kovai mielai sudės reikalingų lėšų. Jeigu šis reikalas nebuvo tinkamose vėžėse, tai gal tik todėl kad organizacijos ir planingumo stigo. Tautos Fondo Atstovybė, artimai beidrardarbiaudama su A. L. B. Krašto Valdyba, yra pasiryžusi iš Australijos lietuvių bendruomenės paprašyti sumą Tautos Fondui surinkti. Tam reikalui skelbiamas auksų vaju. Jis pradėdamas š. m. birželio mėn., tą trašiškos Lietuvai sukakties mėnesį, kada buvo užsmaugta mūsų šalies nepriklausomybė ir buvo pradėti masiniai trėmimai.

Tautos Fondo Atstovybė ir A. L. B. Krašto Valdyba tiki bendruomenės narių pareiŕingumu ir tautiniu susipratimu.

J. Vaičaitis

A. L. B. Krašto Vald. Pirmininkas
Jurgis Kalakauskas

T. F. Atstovybės Pirmininkas
Svdnev, 1951 m. birželio 10 d.

— L. K. F. Australijos Valdyba
1951 m. gegužės 31 d. posėdyje nu-
tarė aktyviai prisidėti prie 700 me-
tų sukakties nuo Lietuvos karalys-
tės įsteigimo ir krikšto minėjimo,
jei tokie minėjimai bus rengiami
Australijos Lietuvių Bendruome-
nės.

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI!

Šiame skyriuje, pavadintame AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ, dėsime visus oficialius pranešimus, skelbimus, informacijas ALB Krašto Valdybos, Apylinkių Valdybų, Lietuvių Kultūros Fondo bei Tautos Fondo.
AL Redakcija

LIETUVIŲ KULTūros FONDO SUVAŽIAVIMAS.

1951 metais birželio mėn. 30 d. (šeštadienį) 2 val. po piet punktualiniai prasideda Melbourne, Vic., LKF visuotinis metinis suvažiavimas. Suvažiavimas įvyksta sėlėje prie St. Francis Church, 312 Elizabeth Street, pačiame City, pėsčiam apie 10 min. nuo Flinders Street Station — geležinkelio stoties. Bet galima važiuoti visais iš Elizabeth Street nuo Flinders Street Station stoties einančiais tramvajais už 3 pensus ir išlipti prie St. Francis Church, kam pas Elizabeth ir Lonsdale Street.

Visi kviesti į suvažiavimą prašomi kitų pranešimų nelaukti ir vyk-
ti, kaip jau buvo dėl suvažiavimo pranešta.

P A D Ė K A

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba nuoširdžiai dėkoja sol. G. Vasiliauskienei, smuik. Pr. Matiukui, Teatro Studijos dalyviams p. p. G. Matulevičienei, V. Ratkevičiui ir N. Skidzevičiui, muz. V. Šimkui ir jo vadovaujamam chorui, p. J. Gučiui, tvarkiusiam viso minėjimo programą, p. V. Radzevičiui, skaičiusiam paskaita, dail. A. Marčiulioniui, dail. B. Milaknui, p. lei V. Garbaliuskaitei, p. A. Jaciunskaitėi, p. lei A. Gudaitvitei, p. niai E. Taparauskienei ir visiems kitiems, bent kuo prisidėjusiems prie Birželio 14-tosios minėjimo parengimo.

ALB Adelaidės Apyl. Valdyba
TAUTIEČIŲ DĖMESIUI!

Good Neighbor Council, Adelaide, registruoja akademinio išsilavinimo žmones. Suinteresuotieji kreipias šiuo reikalu į Apylinkės Valdybą šiuo adresu: Box 1296L, G. P. O., Adelaide.

KREPŠINIO PIRMENYBĖS

Pasibaigus Pietų Australijos krepšinio pirmenybių I ratui komandos išsirikiavo taip:

A-klasė	taškų	krepš. sant.
ALS (Latv.)	12	303:157
Vytis	12	344:201
OBI	10	248:207
Estai	8	217:213
YMCA	4	159:208
Mc Donalds	4	155:208
LDS	4	166:284
SABCo	2	145:235

B-klasė

Vytis	12	230:134
YMCA	10	163:156
Venta (Latv.)	8	163:131
OBI	6	161:145
PARC	4	135:181
LDS	—	128:233

Vyties A-komandoj žaidžia: Urnevičius (kapit.), Ignatavičius, Gurskis, Bravčėnka, Jačiunskis, Kurauskas, Pyragius, Kitas. B-komandoj: Čiplies (kapit.), Šliužas, Markevičius, Alkevičius, Armonas, Sadauskas, Čižauskas, Petkevičius, Šiugždinis.

Dabar vyksta II-ras pirmenybių ratas, kuris baigsis liepos 19 d., III-čias ir paskutinis ratas baigsis rugsėjo 9 d. ir pirmenybių laimėtojas paaiškės tik rugsėjo 27 d. Kol kas abi mūsų komandos kovoja ambicingai ir su dideliu ryžtu. Nuširdžiai palinkėsime joms nesuklupti ir džiuginti tautiečius gražiais laimėjimais kaip ir ligi šiol.

ATMINTINIS VYTIEČIŲ ŽENKLELIS

Mūsų krepšininkai sąžiningai tęsė lietuviško sporto tradiciją — pirmauti krepšinyje. Gal kam tai ir nepatinka. Bet mes — Fietų Australijos lietuviai — tuo

didžiuojamės. Vyties sporto klubo valdyba išleido šiam įvykiui atžymėti spec. ženklelį. Klubo nariai ir lietuviško sporto rėmėjai kviečiami paskleisti šį ženklelį savo pažįstamų australų tarpe. Ženklielis parduodamas po 1 šil., bet jo paskirtis yra ne pasipinigavimas, o mūsų reikalo propaganda. Lai ir australai žino, kad mes jau esame įdėję savo įnašą į šio krašto kultūrinį lobyną.

Mes Australijoje**LIETUVIŲ KOLONIJA MELBOURNE MINĖS LIETUVOS KARALYSTĖS ir KRIKŠTO 700 metų SUKAKTĮ.**

1951 metais birželio mėn. 3 dieną įvyko pasitarimas, kun. P. Vaserio sukviestas, aptarti 700 metų nuo Lietuvos karalystės ir krikšto sukakties minėjimą. Pasitarime dalyvavo ir jam vadovavo kun. P. Vaseris, ALB Melbourne skyriaus pirmininkas ir valdybos nariai, LKF Australijos Valdybos pirmininkas, LKF Melbourne skyriaus atstovas, Bažnytinio Komiteto atstovas ir Viktorijos-Tasmanijos Tunto Skautų Vadas. Pasitarimo dalyviai vienbalsiai nutarė iškilmingai minėti kalbamą sukaktį, kaip turinčią Lietuvį Tautai didelės istorinės ir auklėjamosios reikšmės. Apie sukaktį plačiau yra rašyta "Mūsų Pasto-

gės" Nr. 121 š. m. gegužės mėn. 24 dieną (str.: "700 metų krikščionybė Lietuvoje").

Yra verta pacituoti iš popiežiaus Inocento IV 1251 metų liepos 17 dienos rašto Mindaugui, su teikiant jam karaliaus vardą ir Lietuvai karalystės titulą. Tame rašte tarp kito sakoma "nos tuis justis desideris, quae digna foveat plenissimo reputamus, affectu benevolo annuentes, regnum Luthawiae, ac terras omnes, quas divinae virtutis auxilium jam eripuiti de infidelium manibus, vel capere poteris in futurum, in jus et B. Petri proprietatem suscipimus." Inocentas IV tą pat dieną atskiru raštu Kulmo vyskupui įsakė vainikuoti Mindaugą karaliumi visai Lietuvai ir visoms žemėms, kurias jis turi ir ateityje įsigys, taip pat pažymėjo, kad jis, jo įpėdiniai, minėta karalystė ir žemės yra priimtose į "jus et proprietatem beati Petri", kas anų laikų tvarka buvo priėmimas į krikščioniskų valstybių tarpą.

Minėjimo programoje numatoma: iškilmingos pamaldos St. Patrick katedroje ir po to akademija: paskaita ir meniškoji dalis. Šis minėjimas norima surengti nevliauliu mėnesio mėn. pabaigos.

P. S. Lotyniško teksto vertimas "Mes tavo teisingais troškimais, kuriuose laikome pilniausiai esant vertus pagarbos, nuolankiai kviesdami, Lietuvos karalystę ir visas žemes, kurias dieviška pagalba iš netikėlių rankų įsigijai ar ateityje įsigysi, priiame į teisę ir šven-tojo Petro nuosavybę."

P. V. Raulinaitis

ISPUDINGAI PAMINĖTA TRAGIŠKOSIOS BIRŽELIO DIENOS

PLB Melbourne Apylinkės Valdyba surengė birželio 17 d. liūd-nųjų įvykių minėjimą, į kurį atsilaukė per 400 tautiečių. Kun. P. Vaseris pasakė tai dienai pritaikytą pamokslą. Po pamaldų šv. Jono parapijos salėje įvyko pats minėjimas, kurį atidarė Melbourne Apyl. pirm. S. Balčiūnas, nušviesdamas mūsų tautos kančią, patirtą tremiant mūsų brolius į Sibirą. Žemribas-Zubras moksliskai nušvietė rusų bolševizmo atsiradimą ir esmę savo paskaitoje "Pažinkime priešą". Zdanavičius ir Lazau-

skas padeklamavo tai dienai pritamytus mūsų rašytojų eilėraščius. Minėjimas praėjo su dideliu susikaupimu. Baigtas Tautos Himnu.

A.K.

— Adelaidėje minėjimas įvyko birželio 17 dieną. Jį rengė ALB Apylinkės Valdyba.

Minėjimas pradėtas 10.30 val. pamaldomis šv. Juozapo bažnyčioje, kur tai dienai tinkamą pamokslą pasakė Dr. kun. P. Jatulis.

17-tą val. minėjimas buvo tęsimas katalikų salėje prie Katedros.

Pilnutėlaitė (apie 400 žmonių) salė liudijo, kad visų širdyse neišdildomi pergyvento siaubo vaizdai yra gyvi, o susikaupę veidai rodė, kad brolių iš sesių kančios Tėvynėje ir Sibiro taigose yra kartu ir mūsų kančios.

Programa, kurią paruošė p. J. Gučius, atitiko tos dienos nuotaiką ir buvo puikiai atlikta.

VI. Radzevičius gyvu žodžiu priminė bolševikų pasirošimus masiniams trėmimams ir žiaurų jų vykdymą; solistė G. Vasiliauskienė padainavo Kačanausko Našlaitėję ir St. Šimkaus Oi, greičiau, greičiau; V. Ratkevičius padeklamavo B. Brazdžionio De profundis; N. Skidzevičius paskaitė N. Mazalaitės Kiškių lanką, kuri padarė ypatingai stiprų įspūdį; smuikininkas Pr. Matiukas meistriskai išpildė Paradis Sicilieną ir J. Massenet Meditaciją; G. Matulevičienė padeklamavo J. Aisčio Tėviškės žemele.

Tačiau didžiausią, berods, įspūdį padarė muz. V. Šimkaus vadovaujamas choras, padedant solistei G. Vasiliauskienei, išpildęs tris dalykus: J. Starkos Tėviškės medžiai, A. Vanagaičio Maldą ir Sinaus Skausmo kryžkelę.

Minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Besiskirstantieji tautiečiai tarpusavy kalbėjosi, kad jeigu visi minėjimai būtų taip paruošiami, tai salės tikrai būtų visada pilnos.

J. J-nas

HOBARTO KRONIKA

— Ją tenka pradėti linksmu įvykiu mūsų gyvenime. Tai vietos lietuvių išvyka laivu į netolimą salą vasario 4 d. Rengimo komitetui tautiečiai atsilygino gausiu atsilankymu. Sugužėjo apie 70 asmenų, jų tarpe ir būrelis latvių

svečių. Linksma nuotaika prasiėjo jau lipant į laivą, kai viena tautietė nutraukusi sau nuo kojos batuką kalė į laivo šoną sveikinimo plakatą. Vėliau dainos, muzika, tos dienos karaliaus ir karalienės rinkimai, bėgimas maišuose bei kitokios "išmonės" išmargino tos dienos išpūdžius.

— Apylinkės Valdybos pastangomis buvo surengtas Vasario 16-sios minėjimas. Jis praėjo labai pakilioj nuotaikoj. P. R. Šulskio paskaita traukė dalyvavusių dėmesį ir žavėjo patriotiniu jausmingumu. Kvarteto dainos, p-no Tatarūno ir p-lės Augustauskaitės deklamacijos ir p. Munčelio "Lietuvos tilto atsiminimų" skaitymas užpildė tolimesnę programą. Latvių gi atstovo p. Reintals išpūdingas latvių kalba sveikinimas buvo palydėtas audringu plojimu.

— Kovo mėnesį įvykusiame bendruomenės narių susirinkime, tarp kitų einamų reikalų, buvo iškeltas lietuvių spaudos prenumeratos klausimas, kuris iššaukė daugelio asmeų per tankų akių mirkčiojimą. Tur būt, tai buvo tie, kurie dar skolinasi lietuvišką spaudą.

— Motinos garbei kuklus minėjimas įvyko gegužės 6 d. Liūdna paminėti, kad mūsų kvartetas šį atrodo, kad iš viso dainininkų kartą nedalyvavo programoje. Ir, ketveriukė nustojo egzistavusi.

— Birželio 17 d. Hobarto apylinkės narių susirinkime susirūpinta savišalpos reikalais ir tuo tikslu buvo išrinktas savišalpos komitetas.

Linkime jam daug sėkmės. Nes nelaimės neaplenkia ir mūsų tautiečių. Štai, neseniai vėl vienas jaunuolis sunkiai susižalojo. Ir tai vis per tą nelemtą motociklą.

— Jaunuomenės švietimo klausimas pas mus vis dar lieka neišspręstas, o tuo tarpu lietuviška kolonijėlė Hobarto priemiesčio kalvose didėja.

— Apylinkės pirmininko p. Motiejūno paskaita paskutinio susirinkimo metu apie Persiją yra labai geras sumanymas. Paskaitos bendruomenei yra reikalingos ir jas vertėtų suruošti dažniau. Tikėkimės, kad sekančiame narių susirinkime, kuris, atrodo,

įvyks apylinkės vienu metų sukakties proga, bus išsiaiškinta ir tautinės savišvietos klausimais.

Algirdas

PIRMOJI PRENUMERATORĖ

Marija Medeišienė, Melbourne, jau užsisakė Australijos Lietuvį visiems 1952 metams ir tuo būdu yra pirmoji AL prenumeratore atinantiems metams.

Pirmąją prenumeratore nuoširdžiai sveikiname.

AUKOS LIETUVIŲ GIMNAZIJAI

Aukų lietuvių gimnazijai Diepholze paremti atsiuntė šie tautiečiai:

J. Purvinas	£ 1
J. Šilainis	10/0
Lukavičius	10/0
A. Kiela	5/0
V. Rudaitis	5/0
Alf. Gričius	10/0
Vyt. Samulis	£ 2
Povilas Stelmokas	£ 1
V. Kochanauskas	£ 1
Leonas Balandis	10/0
Juozas Sabeckis	10-0
VI. Kazokas	£ 1
Hobarto Apyl. Valdyba ...	£ 2
A. Karazijienė	10/0
J. Vizbaras	£ 1
J. Pečiulis	£ 1
J. Sirutis	5/0
Jaunutis Kuncaitis	£ 1
J. Kuncaitis	£ 1
Ona Matulionytė	£ 2
Pr. Valonis	£ 1
F. Tamošaitis	5/0
M. Szymanska-Jančiūtė ...	£ 1
J. Vitkūnas	£ 1
S. Jokūbaitis	£ 1
Kalvaitienė	£ 1
Adolfas Kalpokas	£ 1
VI. Mikalauskas	£ 1.4.0
A. Griškauskas	10/0
Česl. Čekanauskas	4/0
Rom. Greimas	£ 1
A. Karazijienė	10/0
V. Kišonas	£ 1
J. Lukavičius	10/0
K. Reisonas	£ 1
N. Varnauskienė	5/0
Vyt. Šeštokas	£ 1
VI. Savaitis	£ 1
J. Petrašiūnas	£ 1
VI. Bosikis	£ 1
J. Meiliūnas	10/0
J. Griškauskas	5/0
J. Žitkevičienė	10/0

J. Balbata	£ 1
S. Pocius	£ 1
Povilas Stelmokas	£ 1
V. Samulis	£ 2
Jonas Bučinskis	15/0
N. Butkus	£ 2
J. Domasevičius	£ 1
V. Bernaitis	£ 1
J. Vanagas	£ 1
J. Jesevičius	£ 1
A. Mainelienė	15/0
A. Pipiras	£ 1
B. Dičiūnas	£ 1
M. Vanagienė	10/0
J. Sirutis	7/0
Birutė Antanaitytė	£ 2
Elvira Petrikaitė	£ 1

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame. Prašome ir toliau šios kilnios pareigos nepamiršti.

Apie pastebėtus netikslumus prašome mums tuoj pat pranešti.

AL Leidykla

MUSŲ RĖMĖJAI

Paramos AL atsiuntė šie tautiečiai:

P. Urbonas	2/0
Palaitis	10/0
P. Stelmokas	6/0
Z. Abramavičius	2/0
L. Sakalauskas	2/0
S. Drungilas	6/0
M. Šertvytis	9/0
Kazys Kriščiūnas	4/0
Jonas Perkamas	6/0

Visiems nuoširdus ačiū!

PASKOLOS LAKŠTUS gražino ir nuo paskolos reikalavimo atsisakė spaustuvės stiprinimui šie tautiečiai:

Lioginas Pukys	£ 10
J. H.	£ 1
Kaz. Taparaukas	£ 1

Mieli mūsų rėmėjai!

Deka nenutrūkstamos jūsų paramos mes jau įstengėme apsirūpinti popieriaus atsarga visiems 1952 metams, kas reiškia užtikrintą leidimą AL ir ateinančiais metais. Šis faktas yra labai svarbus, nes popieriaus gavimo problema kasdien sunkėja ir tampa nebeįmanoma jo gauti.

Visiems mūsų nuoširdi padėka!
AL Leidykla

Lietuviai sutinka prisidėti
£ 1.000

kapitalu įsteigimui prekybos ar pramonės įmonės. Rimtus pasiūlymus siųsti "Partneriui" A. L. adresu.

— Korėjoje JT armija pamažu, bet užtikrintai eina pirmyn. Raudonoji armija šen ten stipriau priešinasi, bet visur sudaužoma ir turi trauktis. Oro kovose amerikiečiai numušė po keletą rusų lėktuvų.

Birželio 25 d. sukanka lygiai metai kaip karas Korėjoje prasidėjo, o galo jam dar nematyti.

8-tosios armijos vadas Lt.-gen. van Fleet, vizituodamas kariuomenės dalinius fronto linijose, pareiškė, "joks priešas, juo labiau kiniečiai ar šiaur. korėjiečiai, negali svajoti sulaikyti Jungtinių Tautų armiją ar dezorganizuoti ją gynybos pozicijose."

— Belgijos saugumo policija paskelbė, kad du dingę Britų diplomatai, Burgess ir Maclean, rusų laivu Sovietsklj Sojuz iš Antverpeno uosto išplaukė į Rusiją. Laivas, turėjęs plaukti per Britų kontroliuojamą Kielio kanalą, neplaukė, bet aplenkė Daniją šiaurėje. Siedu diplomatai išvežė daug svarbių žinių Rusijai.

— Australijos Darbo Partijos lyderis Mr. J. B. Chifley netikėtai mirė širdies liga. Palaidotas Bathurste (NSW) su didelėmis iškilėmis dalyvaujant min. pirm. Mr. Menzies, ministerių kabineto nariais ir per 40.000 žmonių miniai.

Darbo Partija naujuoju lyderiu išrinko buv. užs. reik. ministerį Dr. Evatt.

— Didelis skaičius Kanados kariuomenės atvyko į Japoniją, kuri bus siunčiama į Korėją JT ginkluotų jėgų sustiprinimui.

— Prancūzijos parlamento rinkimuose birželio 17 d. daugiausia laimėjo de Gaulle partija, gavusi 110 vietų iš 627. Komunistai smarkiai pralaimėjo, netekę apie 70 vietų, tačiau vis dėlto yra antroji savo stiprumu partija.

Atrodo, kad vidurinės partijos vėl sudarys koaliciją ir vadovaus Prancūzijai, nors de Gaulle parti-

jā, griežtai antikomunistinė, turės didesnę įtaką, negu iki šiol.

— Prekybos sutartis pasirašyta tarp Australijos ir Vokietijos, pagal kurią Australija eksportuos į Vokietiją už 10 mil. svarų prekių (kviečius, miltus, žuvį, vaisius, medų, pieno produktus, odas ir pan.), o iš Vokietijos įsiveš už 15 mil. svarų (mašinų, įrankių, geležinkeliams įrengimų, chemikalų, geležies bei plieno).

TALKININKAUKIME "KELEIVIUI"

Mūsų istorijos vadovėliuose per maža tėra žinių apie tą tautos dalį, kuri buvo vakaruose už Didž. Lietuvos valstybės ribų. Tad "Keleivis", Maž. Lietuvos lietuvių laikraštis, be kitų uždavinių, kol dar nevelu — dar yra gyvų atsiminimų ir žmonių, kurie patys regėjo bei vartė anos tautos dalies istorinius dokumentus, patiekdamas istorinės medžiagos papildys mūsų istorijos mokslą bei atitaisys klaidingas interpretacijas. Todėl istorikams ir visuomeninkams būtina turėti visus "Keleivio" numerius, nes juose jau yra ir, tikiu, ateityje bus dar daugiau, nesenstančių straipsnių.

Joks Maž. Lietuvos lietuvis, joks Mažosios Lietuvos bičiulis neturi užmiršti, kad "Keleivis" yra vienintelis jo organas ir kad jis be "Keleivio" Maž. Lietuvos reikaluose nei pats pilnai nesiorientuos, nei broliams iš Maž. Lietuvos kuo tinkamiausiai pagelbėti negebės.

Dar yra gaunami visi "Keleivio" numeriai pradėdant 1950 m. liepos mėn. Nr. 1. Už kiekvieną egz. prašoma siųsti po 3 tarptautinius pašto kuponus šiuo adresu: Arno Endrikaitis, c/o Keleivis, Rotspitzstr. 13, (13b) Muenchen-Forstenried, Germany.

"Keleivio" redaktoriui Ansui Lymantui š. m. vasario mėn. išvažiavus į Kanadą, dabartiniu jo redaktorium yra Albertas Puskepalaitis, kuris tremtinių lietuvių visuomenei jau yra žinomas kaip žurnalistas, nes jo redaguota Kriuvė yra atlikusi ne mažą vaidmenį. Redaktoriaus adresas:

Paul Hoeschstr. 10, (13b) Muenchen-Pasing, Germany.

Jonas Normantas

Esame gavę ir tuoj pat pristatome

LIETUVIŠKAI - ANGLIŠKUS
ir
ANGLIŠKAI - LIETUVIŠKUS
Ž O D Y N U S

talpinačius apie 70.000 žodžių, išleistus Londone 1951 m. Žodyno kaina 32/8. Žodynai ir kitokios knygos beveik visomis Europos kalbomis taip pat gaunamos mūsų knygyne.

Visa korespondencija, jei galima, anglų arba vokiečių kalbomis, adresuojama:

Minerva I. M. L. & B. S.

Import Dept.

26 Moonee St., W.2

MELBOURNE, Vic.

Atsakymui prašome pridėti pašto ženklą už 6 pensus.

PRAŠO ATSLIEPTI

buvusius visus Lietuvos paštininkus Lietuvių Paštininkų Sąjungos Centro Valdyba. Sekretoriaus adresas: Mr. Jurgis Janušaitis, 726 W. 18th St., Chicago 16, Ill., USA

T A U T I Š K I

kaklaraikščiai (£1), juostos (£3), juostelės knygomis (5 šil.), juostelės pagalvėlėms (10 šil.). Spalvų ir derinių įvairumas. Gaminama ir pagal užsakymą. Meniškas darbas. Kreiptis: Australijos Lietuvis, 35 Cator St., Hindmarsh, Adelaide, S. A.

Visuose reikaluose Jums padeda

JUOZO ŽUKAUSKO

KALBINĖ — TEISINĖ — INFORMACINĖ — PAGALBA

Dokumentų vertimai ir jų tvirtinimas. — Visų rūšių raštai angliškai — Visokiariopa informacija. — Kalbinė pagalba įsitaigose. — Tarpininkavimas perkant ar parduodant nuosavybę. Atsakymai į klausimus. + Pasitarnaujama ir korespondenciniu būdu.

Kreiptis:

Kasdien 2—5 val. p. p. ir šeštadieniais 10—1 val. —
706 Manchester Unity Building
185 Elizabeth St.
Sydney Tel.: M4878

Kasdien 6—8 val. vak. —
10 Peel St.,
Kirribilli,
Sydney. Tel.: XB4312

Korespondencijai adresas: Box 58, Milson's Point P.O., Sydney

Š. m. liepos mėn. 14 d. Melbourne Lietuvių Choras rengia jaukų

Lietuviska vakara - baliu

Leonard Cabaret Hall salėje Sant Kildoje (ant jūros kranto esančiame maudyklių name).

Vakaro-baliaus programoje: Choro krikštynos, iškilminga vakarienė, dainos, šokiai ir įvairūs kiti parengimai.

Veiks bufetas su gaivinamais ir svaiginamais gėrimais.

Vakaro pradžia — 8 val. vak. Bilietus ir atskirus staliukus iš anksto galima užsisakyti prieš ir po pamaldų prie bažnyčios pas p. Vladą B o s i k i.

Choro Valdyba

S K E L B I M A S

Skubiai reikalingi statybos darbininkai ir dailidės. Atlyginimas nuo £ 13 iki £ 20. Kreiptis laišku: P. Valasinavičius, 148 Prince St., North Carlton, Vic.

F O T O G R A F U O J U

vedybas, krikštynas, vardines... Perfotografuoju senas nuotraukas Ryškinu ir kopijuoju jūsų filmas. Didinu iš 35 mm filmos iki betkurio dydžio. Viskas pigiau, bet neblogiau...

N. Butkūnas, 9 Cowper St., St. Kilda, Vic. (Tel. LA9639 — 18 vl. Sekmadieniais — prie bažnyčios.

NAMUS

AR ŽEMĖS SKLYPĄ geriausia pirkti tarpininkaujant

WESTERN & COCKS

Nekilnojamojų turtų pardavimo agentai. Sąžiningas patarnavimas. Sutvarkomi visi pirkimo ir paskolos gavimo dokumentai.

Adresas:

Savings Bank Buildings
(8-tas aukštas)

Kings William St. Adelaide
Tel. C 3942, priv. X4461 ir
LF 3350

**Decorated
LEATHER GOODS**

Camp St., Beechworth, Vic.
gamina aukščiausios rūšies lietuviško stiliaus odos dirbinius

AUSTRALIJOS LIETUVIS redaguojamas Redakcinės Kolegijos. Ats. redaktorius Jurgis Glušauskas. LEIDĖJAS — Australijos Lietuvis Leidykla. Raštus Redakcija taisy ir trumpina savo nuožiūra. Honorarai mokami tik iš anksto susitarus. PRENUMERATA: metams 28 šil., pusei metų 14 šil., 3 mėn. 8 šil. Užsienin kaina ta pati. Atskiras numeris 1/4. SKELBIMAI: 2 pensai už žodį. Už skelbimų turinį Redakcija neatsako.

Adresas:

AUSTRALIJOS LIETUVIS
35 Cator St. Hindmarsh,
ADELAIDE, S. A.

The Australian Lithuanian, the Lithuanian fortnightly. Authored Jurgis Glušauskas.

Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St. Hindmarsh, S. A.